

OINARRIZKO TXOSTENA

2019

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

OINARRIZKO TXOSTENA

2019

Data 2019ko martxo

Jabea Eusko Jaurlaritz.

[Lurzoruaren kalitatearen ikerketa](#)

OINARRIZKO TXOSTENAREN HELBURUA	1
OINARRIZKO TXOSTENA AURKEZTU BEHAR DUTEN JARDUERAK	1
TXOSTENA EGITEKO ARDURA	2
OINARRIZKO TXOSTENA EGITEKO FASEAK	3
1. ETAPA. Lekuaren azterketa historikoa eta instalazioen deskribapena	3
2. ETAPA. Lekuaren ingurumenaren deskribapena. Ingurune fisikoaren azterketa	3
3. ETAPA. Informazioaren egiaztapena <i>in situ</i>	4
4. ETAPA. Ingurumen-baimen integratuko instalazioak erabili, ekoitzi edo emititutako substantzia arriskutsuen identifikazioa	4
5. ETAPA. Substantzia arriskutsuen garrantzia zehaztea	5
6. ETAPA. Oinarrizko lerroa finkatu behar den erabakitzea	6
7. ETAPA. Eredu kontzeptuala egitea	6
8. ETAPA. Lurzoruaren eta lurpeko uren karakterizazioa	7
9. ETAPA. Oinarrizko txostena egitea	7

OINARRIZKO TXOSTENAREN HELBURUA

Abenduaren 16ko 1/2016 Legegintzako Errege Dekretuak (kutsaduraren prebentzio eta kontrol integratuari buruzko testu bateratua onartzen duena), 12.1.f eta 22.b artikuluetan, ezartzen du instalazioak okupatzen duen lekuaren oinarrizko txostena aurkezteko betebeharra dutela legeria horren peko instalazioek.

Oinarrizko txostenaren helburua datu kuantitatiboak lortzea da, lekuko lurzoruaren eta lurpeko uren kalitateari buruzko ikerketa baten bitartez. Ikerketak honako hauetarako aukera eman behar du:

- a) Lurzoruaren eta lurpeko uren gaur egungo egora ebaluatzeko eta, hala, ingurumen-baimen integratuko instalazioaren jardueraren edo iraganean lekuan izan eta lurzoria kutsa dezaketen beste jarduera batzuen ondorioz giza osasunerako edo ingurumenerako arrisku onartezinik dagoen baztertzeko.
- b) Lurzoruaren eta lurpeko uren oinarrizko maila/lerroa ezartzeko, ingurumen-baimen integratuko instalazioak orainean edo etorkizunean soilik erabilitako, ekoizitako edo emititutako substantzia arriskutsuetarako. Horrek aukera emango du:
  - Baimendutako jarduera amaitutakoan lurzoruaren eta lurpeko uren kalitatearen konparazio kuantitatiboa egiteko.
  - Lekua leheneratzean lortu beharreko substantzia-kontzentrazioak finkatzeko (oinarrizko maila/lerroa), hori galdagarria bada.

Horrez gainera, eta kontuan harturik prebentziozkoa dela berez, oinarrizko txostenak barnean hartuko ditu hauek ere:

- Lurzoruari eta lurpeko urei egindako erasana gutxienera murrizten laguntzeko prebentzio-neurrien proposamena.
- Lurzoruaren eta lurpeko uren kontrola eta segimendua egiteko programa-proposamena.

OINARRIZKO TXOSTENA AURKEZTU BEHAR DUTEN JARDUERAK

Oinarrizko txostena aurkeztuko dute ingurumen-baimen integratuari buruzko araudiaren eraginpeko jarduera guztiek, baldin eta, horrez gain, lurzoria kutsa dezaketela irizten bazaie, lurzoruaren kutsadura prebenitzeko eta zuzentzeko sektore-araudiaren arabera. Hau da, baldintza hauetakoren bat betetzen duten ingurumen-baimen integratuko instalazioek:

- Lurzorua kutsa dezaketen jarduera eta instalazioen zerrendan jasota egotea.
- Martxoaren 10eko 363/1995 Errege Dekretuak (gai berriak jakinarazteari eta gai arriskutsuen sailkapenari, ontziratzeari eta etiketatzeari buruzkoa) jasotzen dituen gaietako baten edo gehiagoren 10 tona baino gehiago ekoiztea, erabiltzea edo biltegitratzea urtean.
- Norbere erabilerarako erregaia aireko tangetan biltegitratzea, baldin eta urteko batez besteko kontsumoa 300.000 litrotik gorakoa eta guztira biltegitratutako bolumena 50.000 litrotik gorakoa bada (9/2005 Errege Dekretua), urriaren 1eko 1523/1999 Errege Dekretuaren arabera (urriaren 20ko 2085/1994 Errege Dekretuaz onartutako Petrolio Instalazioen Erregelamendua, eta irailaren 15eko 1427/1997 Errege Dekretuaz onartutako MI-IP03 eta abenduaren 28ko 2201/1995 Errege Dekretuaz onartutako MI-IP-04 jarraibide tekniko osagarriak aldatzen dituen).

Halaber, lurpeko tangetan norbere erabilerarako erregaia biltegitratzen duten ingurumen-baimen integratuko instalazio guztiek aurkeztuko dute oinarrizko txostena, erregaiaren kopurua edozein dela ere.

TXOSTENA EGITEKO ARDURA

Gutxienez epigrafe hauetan ziurtatutako erakunde batek egingo du oinarrizko txostena beti: 1.a) (Lurzoruaren kalitatea esploratzeko ikerketa edota ikerketa xehatua diseinatu eta gauzatzea, beharrezkoa denean analisi kimikoak *in situ* eginez), 1.e) (Lurzoruaren kalitatea kontrolatzeko eta jarraitzeko neurriak diseinatzea eta betearaztea) eta 1.g) (Lurzoruaren kalitatearen adierazpen baten edukia osatzen duten prebentzio edota defentsarako neurriak diseinatu eta ikuskatzea), urriaren 10eko 199/2006 Dekretuarekin bat etorriz (lurzoruaren kalitatea ikertu eta leheneratzeko erakundearen egiaztapen- sistema ezartzen duena, eta erakunde horiek lurzoruaren kalitatearen gainean egindako ikerketen edukia eta norainokoa zehazten dituen).

Txosten bakarraren barruan aurkeztutako karakterizazio analitiko guztiak UNE-EN ISO/IEC 17025 arauaren arabera ziurtatutako laborategiek egindakoak izan behar dira. Ziurtapenik gabeko emaitzak kasu bakarrean onartuko dira soilik: baldin eta, substantzia arriskutsu garrantzitsu jakin batzuetarako, ezin badira identifikatu laborategi ziurtatuak edo ez badaude kuantifikazio-prozedura estandarizatuak. Hala gertatuz gero, txosten bakarrak barnean hartuko du laborategi-aukeraren justifikazioa, xeheki deskribatuko du erabilitako metodoa, eta haren baliozkotasunari buruzko

azalpena eman eta kuantifikatutako parametroei dagokienez aplikagarria den adieraziko du.

OINARRIZKO TXOSTENA EGITEKO FASEAK

Oinarrizko txostena egiteko prozedurak etapa hauek izango ditu:

- a) 1. etapa. Azterketa historikoa eta instalazioen deskribapena
- b) 2. etapa. Ingurune fisikoaren azterketa
- c) 3. etapa. Informazioaren egiaztapena in situ
- d) 4. etapa. Instalazioak erabili, ekoitzi edo emititutako substantzia arriskutsuen identifikazioa
- e) 5. etapa. Substantzia arriskutsu garrantzitsuen zerrenda egitea
- f) 6. etapa. Oinarrizko lerroa finkatu behar den erabakitzea
- g) 7. etapa. Eredu kontzeptuala egitea
- h) 8. etapa. Lurzoruaren eta lurpeko uren kalitatearen ikerketa
- i) 9. etapa. Oinarrizko txostena egitea

1. ETAPA. Lekuaren azterketa historikoa eta instalazioen deskribapena

Etaparen helburua honako hauei buruzko informazio xehea lortzea da: lurzoruaren erabileraren eboluzio kronologikoa; historian zehar gaurdaino eta (instalazio berrietarako) gerora lekuan garatu diren edo garatuko diren jarduerak, lurzoruaren kutsatzeko ahalmena badute; eta haren kalitatean aldaketa eragin izan dezaketen ekintzak (adibidez, leheneratzeko ekintzak edo indusketa selektibokoak).

Zehazki, etapa honen xede izango dira:

- Gaur egungo ingurumen-baimen integratuko instalazioa ezarri aurretik egindako jarduerak, lurzoruaren kutsa dezaketenak.
- Gaur egungo edo etorkizuneko ingurumen-baimen integratuko instalazioaren jarduera.

Azterketa historikoa egiteko, oro har, LURZORUAREN KALITATEA IKERTZEA dokumentuan (Azterketa historikoa eta laginketaren diseinua egiteko gida metodologikoa) edo egin dakizkiokeen eguneraketetan deskribatutako metodologiari jarraituko zaio.

2. ETAPA. Lekuaren ingurumenaren deskribapena. Ingurune fisikoaren azterketa

Bigarren etapa honetan ingurune fisikoari buruzko informazioa bildu nahi da; hau da, kokalekua barnean hartzen duen ingurunearen ezaugarriei

buruzkoa. Informazio hori izango da hurrengo fasean egin beharreko eredu kontzeptuala fintzeko oinarria.

Aurreko etapetan, lurzoruari edo lurpeko uren gaineko erasana lekuaren zein gunetan gerta daitekeen edo (etorkizunean) gerta litekeen identifikatu da; ondoren, ingurune fisikoaren azterketak datuak emango ditu emisio horien jomuga zein izan daitekeen eta lurzoruko zein estraturi eta lurpeko zein ur-mailari erasan diezaiekeen zehazteko; hala, ondorengo ikerketan karakterizatu beharreko lurzorua hedadura eta sakonera finkatuko da.

Ingurune fisikoaren azterketa egiteko, oro har, LURZORUAREN KALITATEA IKERTZEA dokumentuan (Lurzorua kutsadura ikertzeko eskuliburu praktikoa) edo egin dakizkiokeen eguneraketetan deskribatutako metodologiari jarraituko zaio.

3. ETAPA. Informazioaren egiaztapena *in situ*

Hirugarren etapa honen xedea aurreko faseetan bildutako informazio guztia lekuan bertan egiaztatzea da (azterketa historikoa, gaur egungo jardueraren deskribapena eta ingurune fisikoaren azterketa), orain nahiz etorkizunean lurzoruari edo lurpeko urei erasateko probabilitate handieneko eremuak zein diren identifika daitezke. In situ egiaztapena lurzatiaren azalera osora eta inguruko espaziora zabalduko da.

4. ETAPA. Ingurumen-baimen integratuko instalazioak erabili, ekoitzi edo emititutako substantzia arriskutsuen identifikazioa

Etapa honen helburua honako hau da: ingurumen-baimen integratuko instalazioak gaur egun edo etorkizunean garatutako ekoizpen-prozesuak zehaztasunez aztertu ondoren, zerranda xehe batean jasotzea instalazioaren mugen barruan manipulatu diren edo manipulatu diren substantzia arriskutsu guztiak (lehengaiak, produktuak, tarteko produktuak, materia osagarriak, azpi produktuak, emisioak edo hondakinak), prozesu osagarriak ere barne (adibidez, garbiketa-zerbitzu orokorrak).

Substantzia arriskutsuak dira abenduaren 16ko 1272/2008 (EE) Erregelamenduak (substantzien eta nahasketen sailkapenari, etiketatzeari eta ontziratzeari buruzkoa eta 67/548/EEE eta 1999/45/EE zuzentarauak indargabetzen dituena) 3. artikuluan zehaztutakoak. Substantzia horiek Europako Erkidegoan sailkapen eta etiketatze bateratua duten substantzia arriskutsuen zerranda jasotzen duen VI. eranskineko 3. zatian agertzen dira.

Hondakinei dagokienez, arriskutsutzat hartuko dira Batzordearen 2014ko abenduaren 18ko 1357/2014 (EB) Erregelamendua aplikatuz halakotzat sailkatutakoak (Europako Parlamentuaren eta Batzordearen 2008/98/CE Zuzentarauaren III. eranskina, hondakinei buruzkoa, ordeztu eta zuzentaru jakin batzuk indargabetzen dituena).

5. ETAPA. Substantzia arriskutsuen garrantzia zehaztea

Fase honetan zehaztuko da zenbaterainoko kutsadura-arriskua izan dezakeen aurreko fasean egin den inbentarioan sartu diren substantzia arriskutsuetako bakoitzak, propietate fisiko-kimikoetan soilik oinarrituta (adibidez, egoera fisikoa, disolbagarritasuna, toxikotasuna, iraunkortasuna, biometaketa, eta abar). Garrantzitsutzat hartuko dira lurzorua edo lurpeko urak kutsatzeko ahalmen handiena duten substantziak.

Oinarrizko txostena egiteko, substantzia arriskutsu bat garrantzitsua izango da baldin eta:

- CLP Erregelamenduan²⁵ osasunarentzako (H3xx) edo ingurumenarentzako (H4xx) mehatxuekin lotutako arrisku-esaldia esleitu bazaio.
- REACH Erregelamenduko 57. eta 59.10 artikuluen arabera iraunkortzat, biometagarrizat eta toxikotzat (PBT), edo oso iraunkor eta oso biometagarrizat (vPvB) hartutako substantzia bada, edozein dela ere esleitu zaion arrisku-esaldia.
- Kutsatutako lurzoruei buruzko legeriaren arabera, B ebaluazioko balio adierazleak (B-EBA) edo erreferentzia-maila orokorrak ondorioztatuta dituzten substantzia guztiak.
- Uraren eremuan lehentasunezko zat hartutako substantzia guztiak, haietarako kalitate-estandarrek ondorioztatu badira edo uraren esparru-zuzentaruak edo haren garapenek araupetu badute (adibidez, bentzenoa, tetrakloroetilenoa, trikloroetilenoa, hidrokarburo aromatiko poliziklikoak, eta abar).
- 2014ko abenduaren 18ko 1357/2014 Erregelamenduaren irizpideetan oinarritutako arriskutsutzat sailkatutako hondakinak, HP-5etik HP-15era arteko arrisku-esaldiak (biak barne) esleituta badituzte.

Substantzia bat garrantzitsutzat hartzen denean, ezagutzen zaizkion degradazio-produktuak ere sartuko dira oinarrizko txostenean, baldin eta, haien propietateak direla eta, lurzorua edo lurpeko urak kutsa baditzakete.

Ez dira substantzia garrantzitsutzat hartuko nahi gabe igorri ostean giro tenperaturan likidotzen edo solidotzen ez diren substantzia gaseosoak, ezta uretan disolbatzen ez diren eta hauts-itxurakoak ez diren substantzia

solidoak ere. Ezaugarri horiek dituzten substantziei lurzorua eta lurpeko urak kutsatzeko arriskurik sortu ezin dutela irizten zaie eta, ondorioz, ez dakarte oinarritzko maila kalkulatzeko betebeharririk (adibidez, propanoa, kloroa edo poliestirenoa).

6. ETAPA. Oinarritzko lerroa finkatu behar den erabakitzea

Orain arte deskribatu den prozesuan zehar substantzia arriskutsu garrantzitsuak identifikatzen badira, eta agerikoa bada ezen, instalazioak erabili, ekoitzi edo emititutako kantitateengatik soilik, ez dagoela lurzorua edo lurpeko urak kutsatzeko probabilitate esanguratsurik, ez da beharrezkoa izango oinarritzko lerroa kalkulatzeko.

Oinarritzko lerroa finkatu beharraren abiaburuan, 5. etapan CLP araudiak lotzen dizkien arrisku- indikazioen arabera multzotan identifikatutako substantzia edo nahaste guztiak egongo dira.

Arrisku talde bakoitzari kantitate-muga bat esleituko zaio, urteko kilogramo edo litrotan neurtuta. Erabili, ekoitzi edo emititutako substantzia arriskutsu garrantzitsuaren kopurua dagokion muga baino txikiagoa bada, ez da izango beharrezkoa oinarritzko lerroa zehaztea. Substantzia bakoitza banan-banan alderatuko da mugekin beti.

7. ETAPA. Eredu kontzeptuala egitea

Eredu kontzeptuak eskematikoki deskribatzen du nola irits daitekeen lurzoruaren kalitatearen aldaketa erreal edo potentziala kutsaduraguneetatik hartzaileengana (pertsonek, ekosistemak edo ingurumen- baliabideak), esposizio-bideen bitartez (lurzorua edo ura irenstea, kontaktu dermikoa, lurrunak inhalatzea, lurpeko uraren bitartez barreiatzea, eta abar).

Eredu kontzeptual egokia prestatzeko, zehatz-mehatz deskribatu behar da lekua. Deskribapen horrek barnean hartu behar du aurreko etapetan lortutako informazioa, eta bereziki azpimarratu behar ditu kutsaduraren kokapena, izaera eta magnitudea (aurretiko azterketak edukiz gero) eta ingurunearen ezaugarri fisikoak.

Laburbilduz, krokis edo testu itxura duen eskema bat egin behar da, eta bertan jaso behar dira lursailaren eremu bakoitzak izan ditzakeen kutsadura-maila historikoak eta gaur egungoak, etorkizunean eremu horiek kutsa ditzaketan kutsadura-iturriak, lehentasunezko migrazio-bideak, eta erasanpean egon daitezkeen hartzaileak.

Leku osorako eredu bakar bat erabili beharrian, beharbada hobe izan daiteke instalazioan bereiz daitekeen eremu bakoitzerako eredu zehatzagoak prestatzea. Eredu kontzeptualen nolakotasuna eta konplexutasuna leku bakoitzaren eta haren azalera egin diren jarduera edo jardueren arabera izango da.

8. ETAPA. Lurzoruaren eta lurpeko uren karakterizazioa

Oinarrizko txosteneko lurzoruaren eta lurpeko uren kalitatearen ikerketa bat etorriko da esplorazio- fasearekin eta, dagozkion kalitate-estandarrak gainditzen badira eta ondorioz beharrezkoa bada, baita fase xehearekin ere. Dekretu honen III. eranskinean zehazten dira fase horiek.

Laginketa-estrategia egokia izan behar da oinarrizko txosteneko bi helburuak betetzeko:

- a) Lurzoruaren edo lurpeko uren kutsadura baten ondorioz gaur egungo erabileran ager daitezkeen arriskuak aztertzea. Analisi kimikoaren programa esploratzeko ikerketaren gidallerroetara egokituko da, baita, hala behar bada, ikerketa xehatuaren gidallerroetara ere. Ondorioz, barnean hartuko ditu iraganeko edo gaur egungo jardueren ondoriozko kutsatzaile guztiak, lurzoru kutsatuen legeria dela- eta lurzoruaren kalitatea karakterizatzeko egiten diren azterketa guztietan egin bezala.
- b) Oinarrizko lerroa kalkulatzeko. Helburu hau betetzeko, analisi kimikoko programan sartuko dira ingurumen-baimen integratuak egun edo etorkizunean erabili, ekoitzi edo emititutako substantzia arriskutsu guztiak, 6. etapan zehaztutako kantitate-mugak gainditzen badituzte.

Datuon interpretazioak ondorio hauek emango ditu:

- a) Lurzoruan eta lurpeko uretan une horretan bertan dauden substantzia kutsatzaileek giza osasunerako eta ingurumenerako zer arrisku dakarten ebaluatzea, eta
- b) Lurzoruaren eta lurpeko uren oinarrizko maila finkatzea substantzia arriskutsu garrantzitsuetarako.

9. ETAPA. Oinarrizko txostena egitea

Eta honetan, oinarrizko txostenaren bi helburuak lortzeko aurreko etapetan bildutako informazio guztia laburtzen eta interpretatzen da.

Bi helburu horiei erantzuteko, emaitzen segimendua eta interpretazioa erraz egiteko moduan antolatuko du txostenak informazioa, kontuan

harturik prozedura operatibo honetarako deskribatutako etapetako batzuk bi xede horietarako erabili behar direla.

Jarraian, oinarrizko txostenak izan dezakeen egituraren txantiloia azalduko da. Xehetasunean, edukiak bat etorriko dira prozedura operatiboaren aurreko etapetan eta haietako bakoitzean aipatzen den dokumentuetan zehaztutakoarekin.

1. Sarrera, aurrekariak, eta oinarrizko txostena zergatik aurkezten den
2. Lekuaren azterketa historikoa, eskuratu daitekeen lehenagoko informazio identifikatu, laburbildu eta ebaluatuta
3. Gaur egungo edo etorkizuneko instalazioaren deskribapena
  - 3.1. Jarduera barnean hartzen duen lurzati(ar)en kokalekua eta muga fisikoak.
  - 3.2. Jardueraren deskribapena
  - 3.3. Ekoizpen-prozesuen deskribapen xehea.
4. Lekuaren eta inguruan duen eremuaren ingurune fisikoaren azterketa
5. Erabili, ekoitzi edo emititutako substantzia eta nahaste arriskutsuak identifikatzea, eta substantzia horiei buruzko informazioa biltzea
6. Substantzia eta nahaste arriskutsuen garrantzia zehaztea
7. Oinarrizko lerroa finkatu behar den erabakitzea
8. Lekuan bereizi diren azpieremuen eredu kontzeptualak
9. Lekuari buruzko ikerketaren deskribapena (laginketa-estrategia, karakterizazio kimikoko plana, emaitzak, ondorioak, eta abar).
10. Emaitzen interpretazioa
  - 10.1. Lurzoruaren eta lurpeko uren kalitatea ebaluatzea, gaur egungo egoeran
  - 10.2. Lurzorurako (identifikatutako azpieremu guztietan) eta lurpeko uretarako oinarrizko maila finkatzea Oinarrizko mailari buruzko informazioa plano batean aurkeztuko da, eta bertan, horrez gain, iritsi ezineko guneak eta ingurumen-baimen integratuko instalaziotik etor daitezkeen kutsadura- lumak identifikatu behar dira.
11. Lurzoruari eta lurpeko urei egindako erasana gutxienera murrizten laguntzeko prebentzio-neurrien proposamena.
12. Lurzoruaren eta lurpeko uren kontrola eta segimendua egiteko programa-proposamena.